

N:o 8.

Ank. till Riksd. Kansli d. 2 Maj 1870, kl. 7 e. m.

Första Kammarens Tillfälliga Utskotts (N:o 1) Utlåtande N:o 5, i anledning af Andra Kammarens remitterade protokollsutdrag N:o 186, med beslut om föreslagen ändring i 5 § af Kongl. Maj:ts nådiga Kungörelse angående förändrad instruktion för direktioner m. fl. vid länens lasarett och kurhus den 21 Oktober 1864.

Andra Kammaran har i denna fråga, enligt ofvannämnda protokollsutdrag, fattat följande beslut: "att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, om icke § 5 i den genom Kongl. Kungörelsen den 21 Oktober 1864 fastställda instruktion för direktionerna öfver länens lasarett och kurhus bör sålunda ändras att det må tillkomma landstingen att, efter förslag af vederbörande direktion, fastställa stat för aflöningar till tjänstemän och betjening vid länens lasarett och kurhus." Sedan vid föredragning inom Första Kammaran ärendet blifvit för vidare utredning till Utskottet hänvisadt, går Utskottet nu att fullgöra detta åliggande.

Den i Andra Kammaran under N:o 100 af Herr Lars Persson väckta motion, äfvensom samma Kammares Tillfälliga Utskotts N:o 2 afgifna Betänkande N:o 20 innehålla de motiver, som legat till grund för Andra Kammarens beslut, och inhentas häraf: att motionären byggt sin framställning hufvudsakligen derpå, "att det är af landstingets medel och icke af lasarettsdirektionerna" som aflöningen till lasarettets och kurhusets tjänstemän och betjening skall utgå; att Andra Kammarens Tillfälliga Utskott förordat samma förslag af det skäl, dels att, då det tillkommer landstinget att rådslå och besluta om för länet gemensamma angelägenheter, som röra helsovården, det äfven vill synas som borde landstinget ega att öfverlägga och besluta om sådan disposition af medel, som innefattas i fastställandet af stat för tjänstemän och betjening vid länets sjukvårdsinrättningar; dels på grund deraf

Bih. till Riksd. Prot. 1870. 8 Saml. 2 Afd. 1 Band. 6 Häft.

att Kongl. Maj:t medgifvit att kurhus- och lasaretsafgifterna inom Calmar läns södra landstingsområde få förvaltas af en särskildt af landstinget utsedd komité och på requisition tillhandahållas de särskilda lasaretsdirektionerna till det belopp, som den för hvarje sjukhus af landstinget fastställda stat bestämmer; och att, hvad sålunda i detta fall pröfvats lämpligt för ett landsting, borde "för samtliga landsting komma till stånd."

Vid denna frågas bedömande får man icke förbise den stora skilnad, som eger rum emellan *kurhus* och *lasarett*, icke blott i afseende på deras olika ändamål, utan ännu mer beträffande beskaffenheten af de för hvarderas underhåll använda medel. *Kurhusmedlen* utgöras ingalunda af så kallade landstingsmedel, som af tinget utdebiteras, utan äro de en af Riksdagen redan år 1815 åtagen och utgående allmän bevilling, hvilken enligt Kongl. Maj:ts nådiga Kungörelse angående fortfarande kurhusafgift den 11 April 1867, på grund af Riksdagens beslut, nu utgår med minst 3 och högst 25 öre af hvar och en, som erlägger mantalspenningar, och hvilka medel skola förvaltas och särskildt redovisas af en i enlighet med Kongl. Instruktionsen för lasarett och kurhus den 21 Oktober 1864 inom hvarje distrikt tillförordnad direktion. Landstinget har således ingen annan befattning med kurhusmedeln än den, som före landstingsinrättningen tillkom länens deputerade eller pröfningskomitéerna, nemligen: att till beloppet fastställa den för året erforderliga kurhusafgiften inom de af Riksdagen bestämda högsta och lägsta afgifterna; att granska räkenskaperna jemte styrelsen och förvaltningen af kurhusanstalterna; samt att bestämma det bidrag, hvilket af uppkommande överskott å den influtna kurhusafgiften kan lasarett meddelas. De medel, hvarmed *lasarett* underhållas, utgöras till någon del af befodringsafgifter, gåfvor och räntor å donationer, hvilka enligt lasaretsstadgan skola förvaltas och disponeras af direktionerna, men derjemte och hufvudsakligen utaf överskottet af kurhusmedlen samt af de så kallade legosängs-afgifterna, hvaröfver landstinget har beslutande rätt. I mera sällsynta fall, såsom vid nybyggnader eller större reparationer, erfordras derutöfver en särskild af landstinget beslutad lasaretsafgift.

Häraf synes att kurhusens och lasarettens direktioner, enligt Riksdagens beslut, hafva full befogenhet att *för kurhusens ändamål använda kurhusafgiften inom det belopp denna för året utgår*; men, att dessa direktioner i afseende på *lasarettvården* äro bundna af landstingens beslut. Detta förhållande bestyrkes äfven genom Kongl. Maj:ts nådiga Bref den 9 April 1869, hvarigenom, — sedan såväl direktionen som läkaren vid norra Hallands lasarett och kurhus anfört underdåniga besvär öfver landstingets åtgärd att nedsätta beloppet af den för läkaren af direktionen bestämda lön, — Kongl. Maj:t nådigst förklarar att landstingets öfverklagade beslut icke må anses utgöra hinder för lasarets- och kurhusdirektionen att af andra denna sjukvårdsanstalts medel än det af landstinget beviljade anslag tilldela lasarettsläkaren ifrågavarande löneförhöjning.

Den nu föreslagna förändringen af 5 § i Kongl. Instruktionsen för direktioner m. fl. vid länens lasarett och kurhus den 21 Oktober 1864, hvarigenom rättigheten att bestämma aflöningen till tjänstemän och betjening vid länens lasarett och kurhus skulle öfverflyttas från direktionerna till landsting, kan alltså icke vidtagas utan att på samma gång upphäfva eller förändra 3 mom. af Kongl. Maj:ts, i *enlighet med Riksdagens beslut*, nådigst utfärdade Kungörelse den 11 April 1867 angående fortfarande kurhusafgift; men en sådan åtgärd har icke hvarken af motionären eller af Andra Kammarerna blifvit ifrågasatt, och kan icke heller af Utskottet föreslås,

enär denna fråga fordrar en förberedande behandling, som icke tillkommer Utskottet att vidtaga.

Då härtill kommer att lasarett- och kurhusdirektionernas ledamöter numera tillsättas af landstingen; att direktionernas räkenskaper, styrelse och förvaltning granskas af landstingen; att direktions-ledamöterna onekligen bäst äro i tillfälle att bedöma, huru de under dem tjänstgörande tjänstemän och betjente fullgöra sina åligganden; samt att ombyte af tjänstemän och betjening, och till följd deraf bestämmandet af dessas aflöning, ofta kan ifrågakomma mellan de tider, då landstingen hafva sina sammanträden, så vill det synas som rättigheten att bestämma aflöningen till tjänstemän och betjening äfven bör fortfarande tillkomma den för lasarettens och kurhusens förvaltning ansvariga direktionen, hvilken för sina omsorger och sina göromål icke erhålla något arfvode.

Till följd af hvad sålunda blifvit anfördt får Utskottet äran föreslå:

att Andra Kammarens här ofvan anförda beslut icke må af Första Kam-maren bifallas.

Stockholm den 2 Maj 1870.

På Utskottets vägnar:

Axel K. Wachtmeister.
